

De geschiedenis van de A.H. Homanstraat

Na de Tweede Wereldoorlog groeide Ten Boer snel. Er volgden uitbreidingen in zuidelijke en zuidwestelijke richting: in de jaren veertig en vijftig werden de huizen aan de Johan Feitostaat, de Triezenbergstraat en de A.H. Homanstraat gebouwd. Daarna volgden in de jaren zestig, zeventig en tachtig de uitbreidingen elkaar snel op. Zowel verder in zuidwestelijke richting als in noordoostelijke richting. Later volgden nog uitbreidingen aan de noord- en noordwestelijke kant van het dorp.

De A.H. Homanstraat dateert dus uit de jaren veertig en vijftig van de vorige eeuw. Voor de Homanstraat en de paar straten in de directe omgeving die min of meer tegelijkertijd ontstonden, werd voor de namen geput uit de geschiedenis van Ten Boer. Johan Feito was in de 17e eeuw de tweede Nederlands Hervormde predikant van Ten Boer. Zijn grafsteen ligt in de Kloosterkerk. Triezenberg is mr. Siert Triezenberg, die burgemeester van Ten Boer was van 1906 tot 1913.

Ook de Homanstraat is genoemd naar een plaatselijke notabele: Abel Henderikus Homan (1849-1936) was van 1883 tot 1918 hoofdonderwijzer van de School met den Bijbel, ook de Gereformeerde School en later de Christelijke School genoemd, in Ten Boer.

*Team en bestuur van de Christelijke School met A.H. Homan 2e van links op de voorste rij (met stok)
(bron: 100 jaar chr. onderwijs Ten Boer, blz. 52., fotograaf W.F. Pastoor)*

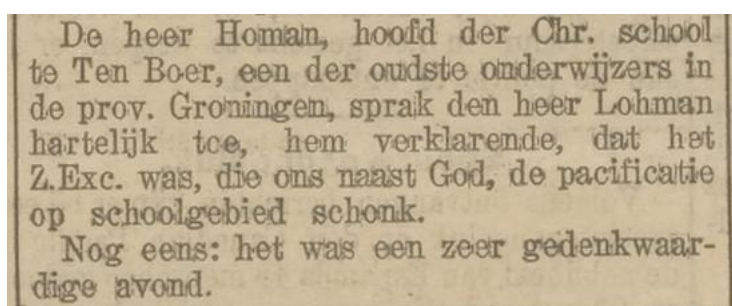
Homan was naast hoofdonderwijzer ook organist, voorlezer en voorzanger in de gereformeerde kerk, dat was zo opgenomen in zijn benoemingsbrief als hoofd der school. Overigens niet ongebruikelijk in die tijd.

De gereformeerde kerk had lang geen orgel. Pas op donderdag 1 augustus 1907 werd feestelijk een orgel in gebruik genomen. Daar was lang voor gespaard. Of Homan daaraan voorafgaand als voorzanger actief is geweest is niet duidelijk. Wel is duidelijk dat Homan niet veel zin had om vaste orgelspeler te worden. Hij had in 1906 een nieuwe aanstelling gekregen waarin de kerkdienst niet was opgenomen. Nu moest de kerkenraad zelf voor een organist zorgen. Homan gaf toestemming aan zijn dochter Catharina Homan om voorlopig die taak op zich te nemen.

Op 18 september 1908 werd het 25-jarig bestaan van de christelijke school gevierd. Ook deze viering vond plaats in de gereformeerde kerk. Homan houdt een "gedachtenisrede". Hij is zelf vanaf de eerste dag verbonden aan de school en vierde dus ook een 25-jarig jubileum.

De christelijke school waar Homan les gaf is verdwenen en stond op de plek waar nu de woningen Stadsweg 34 en 36 staan. Wigboldstraat 1 is de voormalige schoolmeesterswoning uit 1880 en daar zal Homan gewoond hebben. Stadsweg 38 is een pand uit 1935 en was de christelijke kleuterschool die hoorde bij de gereformeerde basisschool. Nu is de gereformeerde jongerensoos er gevestigd (Blister). Met de gereformeerde kerk aan de Wigboldstraat 3 moet er ooit sprake geweest zijn van een concentratie van gereformeerde voorzieningen op de hoek Wigboldstraat/Stadsweg.

Behalve de verhalen rond het orgelspelen van Homan is weinig over hem bekend. We komen zijn naam nog één keer tegen. In een artikel in de Nieuwe Haarlemsche Courant van 24 januari 1910 over de huldiging van politicus Alexander Frederik de Savornin Lohman bij diens "pensionering" in 1910. Die huldiging vindt plaats in de bovenzaal van het Concerthuis in Groningen en er spreken grote namen. Aan het eind van het artikel staat: "nog sprak de heer Homan, hoofd van een Christelijke school te Ten Boer". Waarom en waarover Homan sprak wordt niet vermeld. Het christelijk-historisch dagblad De Nederlander geeft iets meer duidelijkheid:

(Bron: De Nederlander, 24 januari 1910)

Blijkbaar genoot Homan een dusdanige status dat hij niet alleen mocht spreken op de huldigingsbijeenkomst van De Savornin Lohman, maar ook een straatnaam naar zich genoemd kreeg in Ten Boer. Waarschijnlijk was het feit dat hij de eerste directeur van de christelijke school was daar genoeg motivering voor, samen met de lengte van zijn dienstverband: hij was bijna 35 jaar directeur van de school geweest. Zijn leven moet nog vers in het geheugen hebben gelegen: de Homanstraat en omgeving werd ontwikkeld vanaf begin jaren veertig. Homan was in 1936 overleden.

De A.H. Homanstraat ligt dus net buiten het centrum van Ten Boer, parallel aan de Rijksweg, de N360, van Groningen naar Delfzijl. Een korte straat, van de Burgemeester Triezenbergstraat tot de Kaakheemlaan en de Gerichtstraat. Van huisnummer 1 tot nummer 23. In nummer 23 was christelijke basisschool De Fontein gevestigd en op nummer 21 woonde traditiegetrouw het schoolhoofd. De school verhuisde in 2020 naar het nieuwe kindcentrum aan de andere kant van het dorp. Het pand staat nu leeg en is tijdelijk een versterkingspunt waar bewoners van Ten Boer hun aardbevingsperikelen kunnen bespreken met medewerkers van de NCG. Het zal ongetwijfeld binnenkort gesloopt worden om plaats te maken voor een rijtje nieuwe woningen.

Wanneer je het dorp binnenkomt vanaf de N360, bij de stoplichten de Triezenbergstraat in rijdt of loopt en dan linksaf de A.H. Homanstraat in kijkt, lijkt het een straat als zovele: een gewone straat in een gewoon dorp met gewone huizen. Aan je linkerhand, een paar huizen vóór het schoolgebouw, zie je na honderdtwintig meter een wit huis, iets achter de rooilijn: A.H. Homanstraat nummer 19.

Nummer 19 zou eerst als adres Feitostaat gehad hebben, maar is uiteindelijk een adres aan de A.H. Homanstraat geworden. Mogelijk was de gedachte de Feitostaat door te trekken in zuidelijke richting en is later het plan ontstaan de A.H. Homanstraat als volwaardige zijstraat van de Triezenbergstraat te ontwikkelen. Nummer 19 is in 1948 gebouwd in opdracht van W.R. Diephuis. Volgens de bouwaanvraag "kantoorbediende" wonende "te Groningen aan het

Buiten Damsterdiep 42". Op de bouwtekening staat aangegeven dat de opdrachtgever "ds. W.R. Diephuis" is en dat komt dichterbij de waarheid.

Dominee Diephuis zou in 1971 de hoofdpersoon worden in een persoonlijk drama dat Ten Boer en wijde omgeving een tijdje in zijn greep hield. Dat verhaal en de levensgeschiedenis van Willem Diephuis komen aan de orde in een ander verhaal.

Annie Postma
Juli 2023

Bronnen:

<https://www.pkntenboer.nl/gereformeerd/geschiedenis-van-het-orgel/>

Groninger Archieven: bouwdoos A.H. Homanstraat 19

Website Groninger Archieven Beeldbank

Delpher: De Standaard, Nieuwsblad van het Noorden, Nieuwe Haarlemsche Courant, De Nederlander

<https://vrouger.nl/straatnamen.html>

<https://www.planviewer.nl/bestemmingsplannen/Ten%20Boer>

Kadastralekaart.com

Foto's:

Groepsfoto team en bestuur christelijke school: 100 jaar chr. onderwijs Ten Boer (blz. 52., fotograaf W.F. Pastoor)

Foto graf Homan: graftombe.nl

Foto Homanstraat 19: eigen foto